

"SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the "SVOBODA" Publishing Co.

All communications should be addressed to:

"Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи в гроші просять висылати під адресу:

То "SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖДНЯ В ЧЕТВЕРЬ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

В редакції "Свободи" можна достати сліду- ючі книжки:

Канадійська Русь

Написав Н. Дмитровъ

Цѣна ..... 10 цѣт.

Образки зъ Америки.

Написавъ Буяко.

Цѣна ..... 10 цѣт.

Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинівъ Ч. I.

Написавъ М. Павличъ.

Цѣна ..... 15 цѣт.

Конституція Сполуч. Державъ Півночної Америки.

Написавъ Ст. Маларъ.

Цѣна ..... 10 цѣт.

Де-що про права псу- ды вь Сполуч. Державъ,

а особливо вь державѣ Пеннсилвенія.

Написавъ д-ръ Юліанъ Чупка.

Цѣна ..... 10 цѣт.

па саме дно до пекла. Але-ж бо зновъ давай его тамъ до пекла, коли вонъ и тутъ мавъ пекло. Та нѣбы до чого вмирати, якъ на таке саме? А такъ лѣпше, най згине, якъ худобина, та не буде зъ нимъ на судѣ котори.

— Отъ маєте, якъ бы такъ кумъ Митеръ крадьки вѣдъ жѣнки вмерли. Та до раю имъ нѣякъ, бо параграфъ не пустить. Таке безъ сповѣди бы вмерли. А до пекла нема рації ихъ дати, бо що-жъ они кому злого зробили? Що погорѣли, то не великій страхъ: таке и церква може погорѣти.

Дмитро махнувъ рукою:
— А зъ рештою, хотъ бы мене дали до пекла, та гадаєте, щоби познавъ, чи то пекло, чи рай? Почувъ бы вѣдай, що трохи инакше, якъ на земли, але хто знає, чи не було бы лѣпше. Та и що-жъ бо то за цекло? Нема кары тай не ма пекла. Отже радше най тамъ у ямѣ згнию, та по смерти не музъ сѣн дѣбъ заходити вь голову, що зо мною робити.

Всѣ три подѣмѣхали ся мужицкимъ смѣхомъ, що тѣльки голось нѣбы смѣе ся тай лице стягає ся до смѣху, але по обличю зовсѣмъ не познає, що то смѣхъ. Такий смѣхъ не перебуває и не зупинає розмовы. Грициха шкроматала барабулю. Всѣ вь хатѣ слухали тои розмовы зовсѣмъ рѣвнодушно. Тѣльки Гриць часомъ зѣтався...

VI.
Кѣльканайцять днѣвъ після сего прийшли вѣдѣдати слабого Семениха зъ Процихою тай Иваниха. Семениха сидѣла подѣ вѣнкомъ на лавѣ, а Иваниха зъ Процихою стояли коло дверей. Молоденька Иваниха дуже несмѣлива. Страхъ їй прикро було, що дуже велика: Проциха сятала їй подѣ груди. Иваниха чула ся опущена, бо кѣлько разѣвъ глипнула вь бѣкъ

скимъ; вь Вѣднѣ она всемогуча, а вь краю всевладна; вь ея рукахъ право, правда и справедливѣсть. Духъ та тактика баденѣвска (злѣдѣйка) панує дальше и за тенебрѣнного намѣсника гр. Пинѣвскаго, повѣтвой комѣсарѣ и старосты се чѣсти королики за небѣжки Польщи; шахрайство и насильства выборовъ не скѣнчили ся.

Ось на днѣхъ дѣсталисьмо письмо зъ краю, що ц. к. староста вь Сокалі, котрый походить зъ рускою ходоцкою пляхты, на зборахъ вѣйтѣвъ вь мѣст. В. харкнувъ вь лице одному вѣйтѣвъ — честному селянинову и выкинувъ за дверѣ за те, що той вѣдваживъ ся спытати, що то е радикалы? (бо такъ ихъ называє п. староста). Такъ вчати ся культурности и людскости хлопа. То-жъ не дивниця, що хлопе не видячи сподѣваного на лѣпше, покидає рѣдно и свѣтитъ за море. А що жъ нашъ проводирѣ на се? Та що! — Одинъ пошли служити чужимъ богамъ, другий погрузили ся вь роботѣ и роблять за сотки, третимъ ще не выльзла дурниця зъ голозы, а остатя и найчсленѣйша часть спокѣино оубкуе месѣи наче печевыхъ галушокъ зъ неба. Зву всѣхъ проводирами, бо жовнѣровъ не богато.

Політичний вѣдносинъ мало що лѣпши вь цѣлої державѣ австрѣйской. Кто силнѣйши, того правда. Середъ такыхъ вѣдносинъ пришло ся вь тѣмъ мѣсяци старенькому цѣсареву, пригнетеному родинными нещастями, святкувати 50 лѣтній ювилей панованя. Цѣсаръ Францъ Йосифъ I. обнявъ престолъ 2. грудня 1848, коли то вь Сломуцу зрели ся панованя вь его користь цѣсаръ Фердинандъ I. стрыйко и его батько архк. Францъ Кароль.

Нашъ цѣсаръ выдавъ тогды до всѣхъ горожанъ австрѣйскихъ письмо, вь котрымъ мѣжъ иншимъ такъ писавъ: „На основахъ правдивѣи свободи, на основахъ рѣвноправности всѣхъ горожанъ передъ правомъ якъ и участи заступникѣвъ народу вь законодавствѣ, вѣдродити ся вѣтчина на ново вь давній величя, але з помолодлою силою; — непохитна будѣвля середъ вихрѣвъ часу, просторе жигло для племенъ рѣжныхъ языкѣвъ, що їхъ вѣдъ братний союзъ держитъ підъ скиптромъ нашихъ отцѣвъ... Се-

на Проциху, не видѣла нѣчого, тѣльно Процишине волосе. Ще и то ея непокло, що не могла найти слова розрады для Грицихи. Семениха и Проциха говорили, а Иваниха румяняла ся. Грициха сидѣла на припѣчку зъ онертою на стѣльци хорою ногою тай пряла.

— Сусѣды мои, сусѣды! — проповѣдала. — Вже-жъ я довго зъ вами не буду сусѣдувати. Вже-жъ бо я подѣ зъ дѣтьми попѣдъ чужій плоть. Заберуть чужій люде мою працю. Цѣльній вѣкъ я гарувала, ноци не досыпляла, рѣвля тязко, якъ та худобина, тай не собѣ, не собѣ.

— Кумо Грицихо, — потѣшала Семениха, — не завдавайте собѣ жалю. Таке Богъ ласкавъ тай люде не Татары. Е другій, що ще не такъ бѣдуютъ. Та то вже християнѣвъ ирхотиде на свѣтъ, абы бѣдувати.

— А вы-жъ гадаєте, — говорила Проциха, — що вь насъ гаразды, що мы не на такой стѣжцѣ? Ой кумко, кумко. Таке бѣдно дѣе ся, такъ бѣдно, що прийдѣ ся зъ голоду вмирати. Але християнѣвъ жѣ надѣю: тручає бѣду, якъ може. Усе: най-ко та най-ко, Богъ ласкавъ, якось то буде, а то все чимъ разѣ тѣснѣйше та тѣснѣйше. Християнѣвъ гарує цѣльѣське жите. Отакъ цѣльній тиждевъ, якъ вѣдъ у плузѣ. А все: кобы здоровле, то якось перебуде ся.

— Тымъ бо то, Процишко, — подѣхнула Грициха, — кобы здоровле! А вы-жъ не видѣте, якъ вь насъ гаразды? Я немѣчна калѣка тай нема вже вѣдай на свѣгѣ тую душѣ, абы менѣ раду дала. А Гриць, — сегодня-завтра.

— Ей, не говорѣть, кумко, — сказала Семениха, — не гнѣвѣть Бога. То вже божа воля. Мы всѣ подѣ Богомъ ходимо.

го року 2. грудня минуло 50 лѣтъ, якъ австрѣйскій народы вчули тай хоропѣи слова зъ вѣту сегомогархи; 50 лѣтъ ждали и сподѣвали ся „правдивѣи свободы“ и „рѣвноправности передъ правомъ“, але не дождали ся; о нихъ наче замело. Хоба переконали ся, що вь дѣчѣмъ оно гѣрше, якъ було тому 50 лѣтъ.

Зъ тои нагоды цѣсаръ дарувавъ кѣру деякимъ вязнямъ, а иншимъ скоротивъ (однакъ рускихъ хлопѣвъ, засуджѣныхъ за торѣщій выборы, не помиловавъ, бо польскому колесови се не подобало ся) и вѣдзначивъ 4404 особѣ. Переважно вѣдзначеній пляхтичѣвъ и паны, наче бы справдѣ Панъ-Вѣгъ давъ тымъ людемъ всю найлѣпше и найкрасше. Русинѣвъ вѣдзначено надѣ 50, зъ котрыхъ больша половина така, що помагають пхати чужій вѣзъ або о нихъ навѣтъ не знають, що они Русины. Але що цѣкавого! Мѣжъ вѣдзначеными находимо гр. Каміля Разумовского, правнука гетьмана Украны Кирила Разумовского, що гетьманувавъ р. 1750-64. Оденъ зъ сынѣвъ Кирила, Григорій перенѣсь ся до Австрѣи, вь Моравію купивъ собѣ село, отримавъ титулъ графа австр., а его потомокъ дождавъ ся вѣдзначеня.

На Руси-Украинѣ подѣ панованемъ російскимъ годѣ навѣвъ подумати о польшени. Печальвий московскій рядъ нищити и крутитъ каркѣ всѣмъ, що пахне нашимъ добромъ. Ось примѣромъ того року поставили тамошній Русины памятникъ Ив. Котляревскому вь его рѣднѣмъ мѣстѣ Полтавѣ. На тѣмъ памятнику мали бути такі 3 написы: 1) „Рѣдний край першому народному петови Ив. Котляревскому; 2) Де згода вь семействѣ, де миръ и тишина, заслави тамъ люди, блаженна сторона; 3) Слава сонцемъ засіяла, не вмире Кобзар, бо на вѣки его привѣтъ убѣйствѣ наслѣдкомъ старыхъ, запущеныхъ, фабричныхъ котлѣвъ, експлозій и т. д.

Наконецъ гѣгіена жадає, щоби кождій робѣтникъ мавъ яку заморку вѣдъ хлѣбодаця, що на случай нещасного припадку вь фабрицѣ, вѣнъ або его родина були бы забезпеченій на цѣле жите, такъ, щоби опѣсла не доводилось умирати имъ зъ голоду або жити жебрачымъ хлѣбомъ.

Тешеръ ише вь днину по божому, але кобы ете вѣдрѣли та почули вь ноци. На силу вѣдкликую вѣдъ смерти. Таки кажу вамъ, якъ зайде ся, то конає, кажу вамъ: снѣсько конає. Я лишъ дявлю ся за свѣчкою. Не сплю я, сусѣды, ноцями не сплю, лишъ наслуховаю, чи вже не по всему. Сеи ноци заснула-мъ на годинку тай то, знаєте, на силу: сѣнь изломавъ. Тай снало ся менѣ таке страшне-страшне: серце вѣщує, що вже не довго потягне.

— Десь я нѣбы йду до мѣста тай прийшла-мъ идѣ могилкамъ, а то саме коло червоного хреста дявлю, а я десь на высокої горѣ тай гадаю собѣ: якъ-же я, гадаю, сю гору перейду, коли я калѣка. Гадаю собѣ, буду хапати ся руками корчѣвъ тай буду поволѣ спускати ся, може якось излѣзу. Я, знаєте, хапаю ся руками корчѣвъ тай спускаю ся вже нижше, нижше, а то десь вѣдкнѣсь узавь ся потѣкъ такій, кажу, вамъ, каламутный, ажъ чорный. А вь тѣмъ потоцѣвъ рыбы такой, ажъ кипить. А тота рыба десь така вртна та страшна, що ажъ мене якъ зѣбравъ. Кажу вамъ, тота рыба десь подѣскакує тай у вѣдѣ ходитъ переверцѣ, а все вѣтворяє пащеку таку, якъ у пѣа, тай кланцає зубами на мене, якъ бы хотѣла мене прожерти. Я ажъ десь тѣру ся зѣ страху тай усе намагаю ся нижше спустити, але такъ по тихоньки, абы тота рыба не вчула. Але я нѣбы и сплуду ся тай усе на мѣсци, а якъ лишъ дотулю ся до корча, а то годѣй пелестѣ, гейбы хто тягнувъ галузе дорогою. Най буде, гадаю собѣ, що хоче, але я муєю вѣдѣкати. Беру я тай спускаю ся далѣ тай лучил-мъ, знаєте, на камѣнь. Господи! якъ урѣжу си десь головою до камня, ажъ зубы зазеленѣ-котѣля. Я мадъ за зубы всѣ повылѣтали. А тота

Насуває ся тешеръ пыта- не, чи знаходимо мы нынѣ всѣ тай гѣгіеничній условия вь фабрикахъ и взагалѣ вь усѣхъ заведеняхъ працѣ, якъ бы сего можъ сподѣвѣтись по нынѣшнихъ цѣвѣлизованныхъ поступовыхъ часѣхъ?

На те вѣдповѣмъ читателемъ, що хочъ неодо вже зроблено вь тѣмъ напрямѣ, але мы ще далеко вѣдъ идеи. Если присмотримось ближе, то що мы бачимо? Борба о истоване такъ важка вь тѣперѣшну пору, що, хочъ чимало толкують про управильнене роботы и заведеню вѣдѣмгодного дня, однакъ вь богато сторонахъ робѣтники працюють не 8 годинъ а 12 або 15 годинъ денно за сорозмѣрно дуже низку плату.

Треба признати, що вь Сполуч. Державяхъ праця вышлудче ся еще досытъ добре, чимъ вь европѣйскихъ або азійскихъ сторонахъ, де, завдяки надвыжцѣвъ робѣчыхъ рукъ при мало розвѣтѣмъ промыслѣ, робѣча праця немає великои цѣны. Ось чому середъ большости европѣйскихъ и азійскихъ околицѣ, панує така нужда мѣжъ робѣчимъ населенемъ, котра заставляє робѣтниківъ шукати пожити по-за межами рѣднои краины. Если взяти на увагу еще и те, що вь нынѣшнихъ часахъ вынаходѣть чимъ разѣ новы машины, котры выпраютъ ручну працю, то робѣтничѣ пыта- не представляє ся покрьте мракою и падто трудне до розвѣзаня.

Що до нещастныхъ случѣвѣвъ зъ робѣтниками, то якъ выкаже статистика, они не лишъ що не зменшуютъ ся, а зъ кождымъ рокомъ чимъ разѣ большають и ще вь жаднѣмъ столѣтѣ не було тѣльки забитыхъ и покарѣченыхъ якъ вь 19. столѣтѣ. Впрочѣмъ не все треба те приписувати бракови гѣгіены на фабрикахъ, а почасти се зависѣтъ вѣдъ неосторожности и недосвѣду самыхъ робѣтниківъ. Не малу ролю грає ту и предпрѣмчивѣсть 19 столѣтя, де жите людей приносить ся вь жертву новымъ вѣдкрытямъ, котрыхъ практичне примѣнене сподучене зъ многими выпадками и нещасными приключенями. Треба спалѣтѣ зѣ всѣгды, кѣлько що-денно гине людей вѣдъ електрики, пары и т. д., щоби пере- свѣдчитись про правдѣ моюхъ словѣ.

рыба, знаєте, десь вылавить изъ того потока, така якъ гаде. У менѣ серце замлѣло. Я выпустила зѣ страху корчѣ изъ рукъ тай паду десь у якусь пропасть.

— Знаете, збудила-мъ ся такъ-емъ зѣпрѣла, що-мъ була мокра, якъ скупана. Дверѣ вѣдкленѣи, холодъ тягне на мене, а голова тай зубы такъ мене болятъ, ажъ лупають. Сѣла я, знаєте, на припѣчку тай розгадуя, щоби сей сонъ мѣгъ значити. Вода каламутна, рыба, зубы выпадаетъ — та се смерть, нехитна смерть. Загадала я собѣ таку довгу-довгу думку, що ажъ забула-мъ ся. Дѣти сплять, Гриць вѣдкхає такъ тязко та стогне... Дѣти мои, гадаю собѣ, що зъ вами буде? Подѣте попѣдъ чужій плоть, а вѣдтакъ якъ подѣростете, то подѣте на службу до пана або до Жидѣ. Радше, щоби вы впередъ повимирала, то такъ бы менѣ тязко не було. Разѣ быхъ вѣдкхала тай по всему. А выдѣвлювати очи цѣльній свой вѣкъ, якъ дѣти вѣляють ся попѣдъ чужій плоть, якъ у дворѣ або вь Жидѣвъ немѣтай та нечесаній молодой вѣкъ зрѣбляють, то — сусѣды мои — тязко, то дуже тязко... Що ихъ чекає на панской службѣ? Заки молодой, заки годній, мутъ робити, а якъ впадутъ трохи зъ силъ, то забирай ся, шій торбы та лѣзъ добрымъ людемъ вь очѣ, абы помилували букаткою хлѣба. Загадала я собѣ таку довгу думку та такъ менѣ тязко стало, якъ коли бы хто менѣ ножъ у сердце вѣстромивъ. Отакъ я загадала ся тай наслуховаю, що Гриць робить. Слухаю, а вѣнъ такъ тязко сопе, якъ бы вже конавъ. — Грицю, ты спшишь? — кажу. — Нѣ, не сплю, каже. — Може, кажу, засвѣтити свѣтло, може тобѣ що треба? — Нѣ, каже, нѣчого не треба, менѣ лѣкше. — А я знаю, сусѣды, що мене гулитъ. Прикро ему, ирприкро дуже, що загнавъ насъ у таку бѣду.

НОВІЯНКИ.

Велика радѣсть.

Вь Гаванѣ, на Кубѣ панує велика радѣсть по поводу уступованя Ишпанцѣвъ. По улицяхъ перетягають громады кубанцѣвъ, пѣлюносячи окляки вь честь вѣольной Кубы и Сполуч. Державъ. Часто можъ побачити на лѣхтарняхъ фотографіи Вейлера, що непомѣрно гѣшитъ Кубанцѣвъ, котры зневолюють навѣтъ ишпанскихъ купцѣвъ подѣнести окляки вь честь вѣольной Кубы.

Поцѣлункова подорожѣ.

Гобсонъ, герой зъ подѣ Сантѣаго, вѣдбуває тешеръ поцѣлункову подорожѣ и подѣ тымъ взглядомъ показавъ мѣстцѣмъ. Найперше буєвъ вь Чикаго, де тамошній красавицѣ устроили ему о-вадѣи и мусѣвъ позволити выцѣлувати себе и взаменно выцѣлувати 167 жѣнокъ. Зъ Чикаго удавъ ся до Кансасѣ Сити, де на желѣзничѣмъ двѣрци витала его публяка, а вь готелю почитавъ его горожанѣвскій комѣтѣе. Однакъ найцѣкавѣйша сцена вѣдбула ся вь сали, де его дождало 400 жѣнокъ. Всѣ они перейшли по при него за що старшимъ и менше красивымъ вѣклоувъ ся, але большѣсть мусѣвъ выцѣловати. Начислили 267 поцѣлованыхъ, чо вь такъ короткомъ часѣ недоконавъ ще авѣ оденъ мужчина. Зъ вѣдтамъ Гобсонъ удавъ ся до Денверѣ, опѣсла до Санѣ Францѣско, де буде мусѣвъ повтарѣти ту саму исторію, а зъ вѣдтамъ має удати ся до Манилѣ, де займе ся подѣнесенемъ деякихъ ишпанскихъ кораблѣвъ, що ихъ затопивъ Дюн.

Нещастѣ!

Зъ Хинѣ телеграфуютъ, що 20. грудня вь мѣстѣ Гонгъ-Чангѣ експлодувавъ магазинъ зъ порокомъ. Оденъ генераль и 3000 хинскихъ жовнѣровъ, що тамъ стояли таборѣмъ, убиты, а дома зруйновані на одну милоу квадратову довкола.

— Чи знаєте, що слѣдуюча конвенція „Руско-Народного Союза“ буде на тѣмъ плейзѣ, где буде найбольше членѣвъ? Чи хочете, щоби у васъ була конвенція? Если такъ, то записуйте ся до „Сю за“.

Поглядъ Брайна.

В. И. Брайнъ, полковникъ, въ его теперъ называють, по колыкамъ явчяномъ побутъ въ таборѣ, прибувъ въ Линкольнъ Небраска, де его призвавъ комитетъ якъ героя, при чомъ выголосивъ бесѣду навдъ бѣжучими справама. Казавъ вонъ, що кветія срѣбла ще не убита, але теперъ суть важнѣйшій справы до полагодженя, котрѣ треба сейчасъ рѣшити, а се не може стати ся безъ належитой розваги и безъ волѣ народу. Президентъ жадае, щобъ армію побольшити до сто тысячъ и та справа мусить бути сейчасъ рѣшена або навѣтъ про ню не згадувати. Згадавши за колыоніальну квестію, сказавъ, що президентъ похвально собѣ хибно волю народу, бо народъ не хоче, щобъ Филиппы вѣдано Иппаніи, але черезъ те не хочить собѣ ще твореня колыоній и ту справу треба вѣдати подъ зрѣлу розвагу народовой и якъ народъ схоче, американьска фляга збѣстане выцофана зъ Филиппинъ. Фляга — казавъ вонъ — есть народую вѣданакою и мусить бути послушною воли народу. Зроблено ея для народа, а не народъ для нея. Если народъ хоче десь розвинути свою флягу, тогдѣ ея розвивае, а коли хоче ея стягнути, тогдѣ стягае. Флягу Сполуч. Державъ розвинено на канадской земли въ 1812 р., але стягнули ея назадъ пѣсля заключеня мира; такъ само флягу розвинути 1 сѣчня надѣ Гаваано, а якъ президентъ заповѣвъ, стягнути ея, коли тамъ заведуть стале правительство и такъ само нѣхто не може зборонити народовой стягнути флягу зъ Филиппинъ, коли и тамъ заведуть стальной рядъ. Дальше казавъ, що Сполуч. Державы до своихъ просторовъ можуть пріймати лишь край, котрѣ могутъ стати ся самостоятельными стейтами, а прилучене Филиппинъ значило бы додати кроваву звѣзду, а того нѣхто собѣ не бажае и лучше народну флягу выцофати вчасно вѣкъ ея закравати и вѣдступити вѣдъ засадъ дѣдовъ. А лучше установити тамъ независиму флягу, якъ знеславити народну флягу, котра привнесла їй славу „Old Glory.“

Якъ изъ людей!

Одна частина пересѣдованыхъ росіейскимъ рядомъ духоворцѣвъ осѣла на островѣ Корфу, а друга 5000 душъ осѣде въ Канадѣ. Тѣ до Канады провадитъ сыгъ людяного, росіейского графа, Толстой. До проводу для пару тысячъ духоворцѣвъ знайшовъ ся въ Росіи графъ, а въ насъ для десятковъ тысячъ рускиехъ эмигрантовъ не знайшовъ ся оденъ интелігентный чоловѣкъ, мимо урочистого приреченя посла Вахнянина.

Що ми за зысгъ!

Въ минуиомъ роцѣ вывандрувало за золотомъ до Клондайкъ 50 тысячъ особъ, зъ котрыхъ ледво 30 тысячъ дойшли. Прпущемъ, що кожда особа стратила на подорожъ \$500.00, то робить разомъ суму 25 миліонѣвъ долларѣвъ. Тымчасомъ всего золота знайдено ледво на 10 тысячъ дол.

Цѣкава рѣчь, колько то людей заселяе цѣлу земску кулю? А ось у вѣдновѣдѣ на те пише одна газета, що вѣхъ людей есть тысячь двѣста миліонѣвъ; мужчинъ и женщинъ порѣвно. Языкѣвъ есть 3 тысячь 64, а вѣръ 1000. Шо року умирае 35 миліонѣвъ 214 тысячъ, (отже 98 тысячъ 843 денно, 4 тысячь 20 на минуту). Пересѣчный середный вѣкъ 38 лѣтъ; близько 25 проц. умирае передъ 17 рокомъ жия; изъ 100 особѣ обохъ полюбъ доживае 1 особа 100 лѣтъ, а 6—7 доживае 60 лѣтъ. Родить ся въ роцѣ 36 миліонѣвъ, 792 тысячъ (отже 4 тысячь 200 на годину, а 70 на минуту). Порѣвнавши число уродивъ зъ числомъ смертейъ показуесть повольный, а безнастаный зрѣдѣтъ населеня. Живатъ довше жыть вѣдъ не женатыхъ, робучѣ вѣдъ безчинныхъ. Средный вѣкъ въ сусѣбности культурной есть высшій нѣкъ у народѣвъ на низкомъ ступени цивилизаціи. Люде родженіи на весну суть сильнѣйшій и здоровшій нѣкъ родженіи въ иншій порѣ року. Зъ мушунъ четверта часть способна до войсковой службы.

При послѣднихъ выборахъ впадо на соціалістичну работничу партію 73.973, о 18.423 голосѣвъ больше якъ минушого року.

На дняхъ наша редакция

одержала вѣдъ рады церковной зъ Рио-Кларо въ Бразилии двѣ фотографіи: школы и церкви, а вѣдъ п. Потоцкого его пласту фотографію. Церковь мае выглядъ старокраевыхъ сѣльскихъ деревяныхъ церквей и мы зъ нею дамо вѣдбитку въ „Свободѣ“. Передъ школою вѣдфотографованный хоръ, зложеный зъ двѣдчатъ и мужчинъ зъ о. Н. Роздольскимъ, а одна зъ двѣдчатъ держитъ въ рукахъ нашу „Свободу.“ За той милый для насъ дарунокъ складаемо тою дорогою сердечне Спасибѣтъ такъ радѣ церковной, о. Н. Роздольскому и п. Потоцкому.

О продукціи золота и срѣбла на свѣтѣ подаютъ Annales des mines такий даніи пѣсля послѣднихъ выказѣвъ урядовыхъ: Загальна вартѣсть добуваного на кули земной шо року золота представляе вартѣсть 658 миліонѣвъ франковъ, а срѣбла 934 мил. фр. Оденъ килограмъ золота виртуе 3188 фр., а срѣбла 209 фр. Золота дають наибольше Сполученій державы повні. Америки, бо на 165 мил., вѣдтакъ иде Австралія 121 мил., Россія 117 мил., а наименше копальнѣ Америки полудневоп, бо лише 5—7 мил. Срѣбла такожъ дають наибольше Сполученій державы — на 390 мил., а наименше Хины, бо лишь 9 мил.

Всѣмъ тымъ П. П., шо за роцъ 1898 причинили ся своими прадами чи радами до издавничтва „Свободы“ редакция складае сердечне Спасибѣтъ. Просимо не забувати на насъ и на слѣдуючий роцъ.

Памятайте про складки на стипендіи для рускиехъ хлопцѣвъ въ Америцѣ!

Не забудѣте прислати предплату на „Свободу“, бо роцъ вже кончить ся.

Вже выйшла зъ друку нова книжочка подъ заголовкомъ: „Де-що про права и суды въ Сполуч. Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсилвенія.“ Цѣна на той книжочкѣ 10 цнт., а зъ пересылкою 12 цнт. Хто замовить собѣ ту нову книжочку, най не забуде и за „Конституцію Сполуч. Державы“, бо тѣ двѣ книжочки доповняють себе взаимно.

Посмертій вѣста.

Алексіей Костику зъ New Kensington, членъ руского братства въ Pittsburg, Pa. и „Р. Н. Союза“, упокоивъ ся 26. падолиста с. р.; оставивъ жену и 7 дробныхъ дѣточокъ. Се бувъ ширый, працовитый, интелігентный и свѣдомый работникъ, такъ, шо безъ сумнѣву, смѣло можемо его зачесати до того малого кружка патриотично-свѣдомой, американьско-руской, работничой интелігенціи.

Анна, довка Осима и Домки Дзвончикъ, зъ Maufield, Pa., членъ „Р. Н. Союза“, до котрого належала 24 дни, упокоивъ ся въ другомъ роцѣ жытя дня 17. грудня с. р.

Йосифъ Дзвончикъ, родомъ зъ Угорской Руси, замешкалый въ Shamokin, Pa., членъ „Р. Н. Союза“, збѣставъ убитый въ майнахъ дня 15. грудня с. р.

Вѣчная имъ память!

СМѢШНЕ

ЦИГАНЪ-КОСАРЬ.

Нанявъ чоловѣкъ цигана сѣбно косити и назначивъ ему цѣну, яка вже тамъ була и харчъ. Отъ той выимовъ косати, та и пролежавъ усь день у лѣсѣ. Надъ вечеръ прійшовъ:

— Уже скосивъ!

Отъ повечерявъ, узавъ грошѣ, та ще и проситъ сала; а чоловѣкъ не дае; вонъ и каже:

— Ну, не давъ ты сала, щѣбъ же твоя трава встала!

Колѣ поде хазяинъ на другій день — ажъ трава и стоить.

— Отъ каторжный циганъ!

Щѣбъ було менѣ ему вже той шматокъ сала дати, а то пропала робота!

ЦИГАНОВА ВѢРА.

— Пигане, якои ты вѣры?

— А тобѣ якои треба?

КОЛЬКО ЛѢТЪ?

— Якъ-же менѣ знати, сколько лѣтъ? Якъ родавесъ, то безъ памяти бувъ; якъ роцѣ, то розуму не мавъ, а якъ уже до розуму дойшовъ, то тодѣ-бъ то и лѣчнѣ, та богацько лѣтъ ульывло.

Видишь, Грицю: красно выражаешь дѣти. Ерина поде до двора дѣвувати. Люде показувати-мутъ на ню пальцами, якъ на остатну. А Николку тягати-мутъ пандарѣ за волоцюзтво, такъ тягали дѣтей Дзѣня-цагана.

Иой-ной, жѣнко, шо робить зѣ мною! — проговоривъ Гриць, сидючи обернути ся до стѣны. Але не мѣгъ. Похидивъ толькѣ голову въ той бѣкъ, якъ стѣна.

— Ты бо вы, кумо, лишѣтъ ихъ, не допѣкайте, — говорила Семениха. — Таже то ще не тото... Ще не такъ люде слабують, а однако выходять. Тай Гриць ище подужають. Богъ ласкавъ.

Грицѣ не дала переконати себе.

— Шо-жъ бо вы, Семенихко, говорите? Таже я бы была рада, абы подужавъ. Та шо зъ того? А вы-жъ не видите, якій ставъ? Шкѣра та кости. Тамъ уже нема кому выходати. Абы, премъ, и лекше стало та кому тамъ жити?

— Етъ, говорите. Зарѣсь чоловѣкъ, неголений тай такой, якъ старецъ. Ану, якъ бы обголивъ ся, то бы-сте и не познали.

Гриць повернувъ голову тай вдививъ ся слезавыми очима на Семениху:

— Добре кажете, кумо. Дай вамъ Боже здоровле. Та я вже три недѣль неголений.

— А якъ-же, а якъ-же! — говорила Семениха. — Таки треба подголити ся. А шо-жъ? То такъ уже веде ся. Но, а якъ же. Таже то и высповѣдати ся треба, та якъ неголеному?

Гриць повернувъ голову назадъ якъ стѣнѣ тай прошептавъ:

— Та якъ?... Чого менѣ сповѣдати ся?... Таже я ще не вираю.

— То нѣчого-нѣчого! — вѣдповѣла Семениха. — Але хто знае, чѣе завтра? Высповѣдати ся треба. Чоловѣкъ не знае, на чѣмъ стоить. Сповѣдъ пѣчѣго не завидати. Ану, не дай Боже чого... Хто то може знати?

Грицѣ зѣтхнула:

— Ой, треба-треба. Добре кажете, кумо. Я вже се вѣдъ давна собѣ мѣркую. Ану-жъ зайде ся въ ночи тай по нѣмъ? Вѣдтакъ люде говорити-мутъ, шо черезъ мене несповѣданый умеръ. Отъ я таки поду до ксьондза, най высповѣдае. А вы скачете, Иваншико, за своимъ, най прійде подголити.

Семениха встала зъ лавы:

— Та вы, кумо Грицѣ, сидѣтъ: вамъ мука ходити. Я иду до дому, возьму коужу тай сама поду. Заки Иванъ подголитъ, то я вже верну ся.

Прогрицѣ пошла такожъ изъ Семенихоу.

Иваншиха лишила ся сама. Мала щѣсь важне сказати, але не могла зважити ся. Всна була мягкого ангела. А до того ще недавно вѣдала ся тай не привыкла ще межъ людьми такъ поважно говорити, якъ молодичѣ. Дожидала, щѣбы ея Грицѣхъ взяла на розмову. Але Грицѣхъ не зважала на ню, она говорила до Грицѣ:

— Видишь, Грицю, не маєшь уже шо крутити божимъ свѣтомъ: чужа жѣнка казала тобѣ высповѣдати ся. Запроторивъ-есть цѣле господарство, загыривъ-есть усе маєство, затерявъ-есть дещо було, загонивъ насъ у нужду та въ злѣднѣ.

— Ты то жѣнко, — прошептавъ Гриць, — точишь менѣ печѣнки, якъ червакъ, день-у-день.

Грицѣхъ заздрѣла Иваншиху коло дверей:

— Подѣтъ-ко, Иваншико, зъ ласки своєї за Иваномъ.

Иваншихъ сердце въ грудяхъ забило ся:

— Я заразъ... Я прійшла вамъ сказати, шо вже е газета. Тамъ стоить за Коропа тай за Грицѣхъ...

— Якъ? — здивувала ся Грицѣхъ. — Ага, правда, шо вы читаете газету.

Lehigh Valley R.R.

In Effect Nov. 13, 1898. Пасажерски трени въ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:23 и 9:42 до полудня; а 12:28 и 4:40 по полудни. До Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:28, 4:40 по полуд. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до вѣхъ стаций въ околлицяхъ вугленыхъ о год. 7:18, 9:42 до полуд. и 12:28, 4:40 по полудни. До Shamokin о год. 7:30, 11:30 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни. Экспресови трени до Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:28 и 4:40 по полудни.

Трени до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:15 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни. Зъ Philadelphia о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:10 по полуд. Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:10 по полуд. Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня. 2:55 и 5:35 по полуд. Въ недѣлю о год. 2:58 по полуд. Недѣльни трени до: Philadelphia и New York-у и до вѣхъ стаций межъ тими мѣстами о год. 9:12 до полудня. До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до вѣхъ стаций въ околлицяхъ вугленыхъ о год. 9:12 до полуд. и 5:55 по полудни. Недѣльный трени до Shamokin о год. 10:30 до полуд. и 7:58 по полуд. CHAS. S. LEE, Gen'l Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче вѣдати на Вѣсти, най купитъ собѣ тикетъ на ливайску желѣзницю, бо найтульша и найвгодѣйша. По бланки информации удавайте ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

NOVЫЙ РУССКІЙ ГОТЕЛНИКЪ Стефанъ Кузьмачъ, на розѣ коло церкви въ ОЛИФАНТЪ, ПА. Запрашае до себе Русинѣвъ-кранѣвъ на свѣже пиво, добру вѣску и смачнѣй гары. Хочемъ вынати добрую гарину, агаракъ собѣ въ нутрѣ каѣлѣхъ и ласкало забавити ся — иду до Стефана. А шо найважнѣе, у него шклянки ажъ лѣтъ свѣтъ. Гура хлопцѣ до своего!

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКА.

докторъ правъ Юліянъ Чупка.

Полагаджуе всѣ справы судовій въ Америцѣ и въ Европѣ, а спеціально въ Галичинѣ. Полномочія. Розмовити ся можна по руски. Поспѣтити ся або писати подѣ адресою: Julian Czupka, L. L. D. 44 BENNET BUILDING, WILKESBARRE, PA. Въ недѣлю можна розмовити ся зъ д-ромъ Чупкою въ его помешканю 49 Carey str., Wilkes Barre, Pa.

ПРОКАНАДУ! Хто-бъ хотѣвъ провѣдати докладно про Канаду — най напише до мене. Самотній могли-бъ достати тамъ роботу черезъ зиму, а на веснѣ вчасно могли-бъ взяти ся до работы на фармѣ. Пишѣтъ на адресу: Rev. N. Dmytriw, 57 1/2 4-th Str. TROY, N. Y.

Юліянъ Копыстьянскій (Julian Kopyscianski) 420 W. Pine st. ШАМОКІНЪ, ПА. Перворядный салонъ рускій. — Найлучшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантого гатунку, горѣвки досконалий, цигара дуже добры. Спѣшѣтъ Братя Русинѣ до своего братчика Юлька. ROYAL BARGAIN HOUSE, 334 Dearbon str. CHICAGO, ILL.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ НАЙНОВѢЙШОЮ МОДОЮ И НАЙЛУЧШОЮ РОБОТОЮ МУЖЧЯВЪ И ДѢТЕЙ УВРАНЯ ДЛЯ КЛОЦѢВЪ ХЛОЦѢВЪ Кто хоче набути всяке бѣле такъ верхне якъ и спѣдне, шапки, капелюхи и др. НАЙ ИДЕ ДО ВЕЛИКОГО СКЛАДУ P. A. STIEF-A 11, 13 & 15 North Oak Str. — Mt. Carmel, Pa. У НЕГО НАЙЛУЧШІЙ ТОВАРЪ А ЦѢНА НЕ ВЕЛИКА.

Вѣля святыхъ, Молитвословы, Катехизмы, Библии, Букварѣ, Календарѣ, Слѣванники, Св. образы и други старогравки РУССКІЙ КНИЖКІЙ ПРОДАЕ руска читальня въ Олифантѣ. Адресуе: Rev. J. J. ARDAN, Box 13 — OLYMPIANT, Lack. Co., Pa.

ВЕЛИКІЙ И НАЙТАНШІЙ СТОРЪ ЗЪ ЧЕРЕВИКАМИ НА ЦѢЛЕ МѢСТО. W. J. Gable, Oak Str. — Mt. Carmel, Pa. Другій дверѣ вѣдъ почты. ИДѢТЬ ДО НЕГО.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ. * TROMETTER'S * (Тромейтеръ) Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA. напротивъ National Bank. Свѣдана, Обѣды, Вечера. Въ кождѣмъ часѣ можна достати такъ горячій якъ и зимній перекуски. Потравы прилагодженіи на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пыльна и солідна. Осѣбный покой для родинѣ. — Найлучшій впа, пива, лікеры, вискип и всѣ можливіи напитки. Цѣна дуже мала. Препоручае ся всѣмъ скреставрацію, а передовѣмъ привѣднимъ. Пшучій сей адвертайсментъ ручитъ за Тромейтера.

Звѣдка пошла гра въ шахи?

Гра въ шахи пошла зъ Инди; еи переймля Перзы за перекого шаха (короля) Нупирвана (около 530 р.), а звѣдки та гра дѣстала ся водѣтакъ до Европы. Есть то найкрасша и найбыстроумнѣйша гра, яку лишь могли люде выгадати. Розповѣдають, що ту гру выдумавъ якійсь бравѣшъ Нассиръ сынъ Дагера, чтобы поучита тодѣшного молодого короля индѣйскаго Бекюба або Баграна та показати ему наглядно, що король безъ подданныхъ именно же безъ хлопѣвъ не значить нѣчого, и вѣнь мусить гинути (мѣть) коли его поддани не боряться. Були люде, котры то само казали королеви, але вѣнь ихъ не слухавъ, а еще и казавъ поубивати, а зъ подданными дуже зле обходясь ся. Наслѣдки того были такы, що люде стали бунтувати ся, а удѣльный князъ корыстали зъ того и хотѣли утворити свою окрему державу. Отже Нассирови сынови Дагера — Арабы называють его Сисса — стало жалъ своен вѣтчины, а ще больше побоювавъ ся вѣнь дальшихъ наслѣдковъ и постановивъ собѣ поучити короля; але судьба его попередняковъ научила его розуму и вѣнь выдумавъ такую гру, котра мала королеви дати науку. Вѣнь подѣлывъ чотырогранну дощичку (шаховницю) на 64 полѣ (8 рядковъ, а въ каждомъ по 8 квадратиковъ, оденъ чорный, другій бѣлый) и зробивъ 32 фігуръ, зъ котрыхъ найважнѣйша король (або „шахъ“); коло него стае друга фігура „міністеръ“ (мы называемо нынѣ ту фігуру „королевою“); коло міністра стае слонъ, коло слоня конь, а коло коня вежа. Такъ зъ одного боку короля; зъ другога боку стають: слонъ, конь и вежа, отже 8 фігуръ въ одномъ ряду. Въ другомъ ряду передъ тамтыма стае 8 войковъ (мы называемо ихъ нынѣ „пѣонами“ або „козаками“; замѣть слонѣвъ кажемо „бѣгуны“). Такъ уставляе ся на шаховницю по два рядки фігуръ напроти себе (однѣ фігуры чорнѣ а другѣ бѣлы) и zaczynaе ся гра (битва), въ котрой показуе ся, якъ поддани боронять короля и що вѣнь безъ нихъ не значить нѣчого; коли они его не могутъ заслѣвити, то вѣнь стае „мѣть“ (мертвый). Та гра дуже сподобала ся королеви и вѣнь постановивъ собѣ нагородити по корольски того, хто еи выдумавъ. Отже закликали выходящя, а Веграмъ водозвавъ ся до него: Сыну Дагера, я виджу, що ты чловѣкъ, въ котромъ пробувае духъ правды; кажи, що тобѣ дати, хочъ бы оно було такъ глибоко або такъ высоко, якъ самъ хочешъ, хочъ бы половину моеи державы, а дамъ тобѣ. Сисса (Нассиръ) поклонивъ ся королеви ажъ до землѣ и водповѣвъ: Пане! Коли твоя ласка, то дай менѣ то, о що тебе попрошу. Ото ба- чышь, я подѣлывъ дощичку водѣгры на 64 полѣ. Скажи-жь своимъ слугамъ, що сушь надзирателями шпихлѣровъ, нехай на перше поле (квадратикъ), положить 1 зерно пшеницѣ, на друге два, на третье чотыри и такъ дальше на кожде слѣдуюче ще разъ толькы, колькы есть

на попередномъ, а то буде моею нагородою. На то водповѣвъ ему король: Ты не жадавъ якъ мудрый, але якъ дурный; чи гадаешъ, що я не могъ бы дати тобѣ щось большого, та жадася такую дуриницю? Але Сгеса обставивъ при своемъ и король каза въ ему вылатити ту нагороду, закликавъ своего старшого надзирателя надъ шпихлѣрjami и казавъ ему такъ зробиши, якъ Сисса хотѣлъ. Але и заразъ показало ся, що Сисса давъ королеви знову науку. Старшій надзиратель взявъ ся рахувати зерна пшеницѣ, якъ мавъ вылатити Сиссѣ, и ажъ за голову взявъ ся. Вертае нездово до короля и каже ему, що ставъ рахувати зерна, але не дорахувавъ ще и до половины числа 64, а вже показала ся така величезна сума, що вѣнь вже не може дальше рахувати. То лишь може сказати, що якъ бы Сиссѣ дати все збѣже, яке лишь родить ся въ краю, то ще и половины не вылатичено бы ему зъ того, що вѣнь жадае. Ажъ теперъ королеви стало ясно; вѣнь здогадавъ ся, що сынъ Дагера хотѣвъ ему сею просьбою сказати, казавъ его закликати, обявивъ его и поцѣлувавъ та сказавъ: Ажъ теперъ виджу, що въ тобѣ правда божя; водѣ теперъ буду правити народомъ такъ, якъ ты скажешъ, а ты будешъ ѣсти при моемъ столѣ. И водѣ сен доры мудрый Сисса живъ разомъ зъ королемъ, бувъ ему прятелемъ и братомъ ажъ до конца жытя. — Оттакъ розповѣдають собѣ Арабы та Инды про початокъ шаховъ. Новѣйшии обьясненя показали, що якъ бы хтосъ хотѣвъ вылатити Сиссѣ то, чога вѣнь жадавъ, то треба бы всю суку землю, яка лишь есть, навѣтъ тамъ, де стоять мѣста и села, обсѣвати черезъ 72 лѣтъ, и ажъ тогды можна бы зобрати толькы зеренъ пшеницѣ, колькы жадавъ Сисса.

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS Лазоря Сиротяка.

Lazor Sirotiak,
42 Washington str.
YONKERS, N. Y.
(Telephone call 469 A.)
Хто не знае Лазоря Сиротяка? Вѣнь мае красно зарядженный сторъ, гросерню и бучерню.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта скоро, таньо и безопасно.
Продае такожъ шифкарты на найскоршій лѣвнѣ.

Хто изъ земляковъ хотѣвъ бы водѣхати до старого краю, нехай зайде по дорожѣ до Сиротяка и купити собѣ шифкарту у него а вѣнь водпроводитъ его ажъ на шифъ.
Нащо давати ся здерати жидѣвскимъ агентамъ по Нью Йорку? Идѣть до своего!

ЗВѢСТНЫЙ СЛОВЕНСКИЙ АДВОКАТЪ (лоерь) Катлинъ и Некарда

(Cattlin & Nekarda)
309 Broadway
NEW YORK, N. Y.
Сей адвокатъ выправуе нагороду водѣ компаній, еслн-бъ котрого зъ работничѣвъ або убило або покалѣчло. Рѣвножь прѣймае всѣ криминальщи и цивильщи жалобы.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалекъ русскѣмъ плаванію.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, свѣте!
— А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
— Что за Талпашъ? Звѣдки лѣвъ?
— Та-еъ крайнѣ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляють силы!...
— Что за брандза и пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— (обдууге нѣтъ братьямъ!)
— Таньо надзвичайно!

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.
Одинокий лѣкаръ, славыннѣ на цѣле мѣсто. Лѣчитъ всякіи хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незарѣннанныи лѣкаръ въ справахъ положивчихъ. Говоритъ по англійски, по руски и по польски. Горяча поручаемо сего знаменитого доктора, нашихъ Русинамъ.

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.
Хочешъ мати красну фотографію, збрничій портретъ, зайди до того фотографера. Нертасъ за службу зайди зъ жѣнкою до него, дай еи здрити, а будешъ мовъ на цѣле жыте памѣту. Маешъ лѣвну дитинку дай фотографовати у него, а будешъ мати красній образъ. Сѣтъ у Васъ братство, пай зайде до того фотографа, а вѣнь Васъ зробитъ фотографію и портретъ, якъ хочете. — У него рѣжнородни фотографію и портретъ можна замовити и то по дуже умѣркованой цѣнѣ. — За роботу гарантуе.

Иванъ Захаріяшъ,

— Р. О. Вох 493. — HAZLETON, PA. —
Рукій рѣзбаръ и золотникъ поручае ся всѣмъ церковнымъ громадамъ. Рѣзбы и позолочуваня олтарей, иконостасѣвъ и ин. выконуе совѣстно и дешево.
Котра зъ громадъ буде церковь, або прикрапуе еи, най удасть ся до Ивана Захаріяша въ Газельтонъ, Пенн.

Hotel

HETMAN CHMIELNICKI.
Alex Halaburda,
Mt. Carmel, Pa.

Коло лѣгайскаго дѣпа есть русскій готель, одинокий на цѣле мѣсто русскій готель. Чистенько тамъ, всякій на- поп, якъ віска, пиво, румъ, темеръ и ин. дуже добры и здоровы. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лѣжко и чемну услугу.
А у Русины! Чижъ будемо все ходити по чужимъ лѣдкамъ и за свои грошѣ по вутахъ стоять?

СЛАВЯНСКОІЙ САЛОНЪ.

Викторъ Вилюшъ,
104 Morris str.
JERSEY CITY, N. J.
Поручае свой густовно урядженный салонъ землякамъ. Все свѣжій напѣтки а то: пиво рѣжнородного сорта, якъ Lager, пѣльзнеръ (импортованый зъ краю). Rochester, Ale, віска, темеръ и лѣкеры наилучшого рода, вина дуже добры, краевий и заграничній и всѣ мѣнеральныи воды, добры цигара. Есть тамъ Pool Room (простора и хороша водновлена бѣлардова саля — на мѣтинги и забавы).
Услуга чемна и солідна. — Шляпни великии помно дорожѣ.

СВОЙ ДО СВОГО!

Ефремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУССКІЙ ГОТЕЛЬ. —
Чистенькій тамъ готель зѣ великими выгодами. Пиво, вино, віска, темеръ и другій напоѣ все свѣжій и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великыи и малыи посля выдѣбы.
Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ подмогати.

Руска бучерня.

— Russian Meat Market —
OLYRHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Едмундъ Лембикъ

(Edmund Lembik)
13-15 EAST MINE STR.
HAZLETON, PA.
— коло дѣна —
мае салонъ, де можна дѣстати дуже доброй горѣвки, пива и всякихъ напоѣвъ.
Е. Лембикъ есть такожъ публичнымъ нота- ромъ, тожь хто потребуе повномочія або мае яку грунтову справу въ старѣмъ краю, най удасть ся до него.
Адже-жь кождый знае Лембика, най иде до него.

Dr. S. Blumberg,

1707 Carson str.
Pittsburg, Pa.
Кождый то знае, що въ Америкѣ шукають за такимъ докторомъ, котрый покѣнчивъ свои науки въ старѣмъ краю. Д-ръ Блумбергъ вывчавъ ся за лѣкаря на универзитетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испытъ державный въ Филладельфій о- сѣвъ въ Питсбургъ. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайде до него, заразъ выздоровѣе!

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО- РОНѢВЪ.
Винаймае такожъ корчи на похороны, хрестини и весѣла по дуже низкии цѣнахъ.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
* (POSTMASTER) *
Excelsior, Pa.
ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібный рѣчи до жытя, якъ такожъ убраня майнерскыи и звычайнѣ можна купити. Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и бесечно
Продае шифкарты.
Не водѣ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Великій компанічний сторъ

Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Америкѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшеныи, украшеныи и на ново урядженыи. Новый дѣмъ великій, красній, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 показуе, що може компанічна работа. — Всѣ розумный Русины належатъ до той компаніи, купуютъ зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000.
Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫИ 1866 року. — Вырѣбляе 25.000 бочокъ мѣсячно.
Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вольне водѣ всякихъ примѣпокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завѣдгы однои и той самой доброты и прѣемного смаку и есть споряджане подѣ зарядомъ одного зъ найздѣбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.
Вырѣбляе въ найлѣпшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Салонѣсты и приватнѣ родины повинныи замовляти пиво лишень въ броварѣ:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.
Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтня практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчитъ успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптеку, въ котрой вырѣбляютъ ся дуже добрыи и помѣчни лѣкарства.
Розмовити ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлой околлицѣ знаютъ добре Шлюпаса!

УВАЖАЙТЕ, ВО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходитъ по покупныхъ жидѣвскихъ, такъ званныхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Виляма Вокелека, въ Скрантонъ. Вѣнь залагоджуе всякыи справы въ кортѣ, а и сторокраевий и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.
Адресъ его такій:
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave.
COR. WASHINGTON AVE.
Scranton, Pa.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
* (POSTMASTER) *
Excelsior, Pa.
ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрібный рѣчи до жытя, якъ такожъ убраня майнерскыи и звычайнѣ можна купити. Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и бесечно
Продае шифкарты.
Не водѣ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Великій компанічний сторъ

Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Америкѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшеныи, украшеныи и на ново урядженыи. Новый дѣмъ великій, красній, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 показуе, що може компанічна работа. — Всѣ розумный Русины належатъ до той компаніи, купуютъ зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000.
Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫИ 1866 року. — Вырѣбляе 25.000 бочокъ мѣсячно.
Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вольне водѣ всякихъ примѣпокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завѣдгы однои и той самой доброты и прѣемного смаку и есть споряджане подѣ зарядомъ одного зъ найздѣбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.
Вырѣбляе въ найлѣпшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Салонѣсты и приватнѣ родины повинныи замовляти пиво лишень въ броварѣ:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

РУССКІЙ САЛОНЪ

Петра Серафина
„на повѣтъ мѣстѣ“
въ Шамокінъ, Па.
Где якъ где, але у Серафина то уже можъ найлѣпше забавити ся а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче больше пѣдѣ лѣйти, толькы до него. Мае такожъ файну галло, где можна водбувати мѣтинги, а и потанцувати собѣ.
Хочешъ мати „good time“ иди до Петра.

Продажа рускихъ книжокъ

— и —
библіотека.
Хочете купити собѣ книжку, яку лишь загадаете, або записати собѣ газету зѣ старого краю, пишѣть на адресу:
A. Wasserman,
29 Clinton str. near Stanton str.
NEW YORK, CITY.
У него можна дѣстати розманиты словари и подручки до науки англійскаго языка и фотографіи славыннихъ людеи. — Вѣнь такожъ отправляе книжки дуже таньо и добро.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
O. МУРДЗА и БРАТЪ.
Сторъ заосмотренный въ найлѣпшии товары, спровадженый выросъ зъ першихъ складѣвъ. — Майже всѣхъ Русинѣвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожъ одяга майнерскыи и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и бесечно.
Свой до своего — а до чужого не пхавъ ся. Жидѣвъ ошпытае зъ далека!

Гавриилъ Маллянкъ

Гуртовный складъ (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завѣдгы на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку
Братя! замовляйте у своего!

William D. Chmielewski,

231 E. Centre str.
SHENANDOAN, PA.
Панове салюнисты зъ Шенандоръ и всѣ, що хочете набуты для себе віски, пива темеру въ большій склячкѣ, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напѣтки у него. — Най не зарабатують зъ васъ чужий, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовскій честный и справедливый чловѣкъ — „Свободу“ пренумеруе.
Купуйте у него!

MT. CARMEL — ЦѢ ЧИТАЙТЕ!

Хочешъ ѣхати на прохѣдѣ? Маешъ хрестины? — Справляешъ весѣле? Потребуешъ погребника?

C. Lukashewicz,

Cor. 3-d & Maple Str.
Mt. Carmel, Pa.,
а вѣнь обслужать васъ совѣстно.

Іосифъ Пейко

рускій готельничкѣ
— Cor. Commercial & Franklin Street
въ ШАМОКІНЪ, ПА.
Запрошуе всѣхъ Русинѣвъ до себе на свѣже пиво и лѣобру віску. Хочете добре забавити ся, идѣть до Пейка. Чекаешъ на стрѣткару, зайди до Пейка, а нѣколи не амѣстуеть, бо кара иде попри самѣ дверѣ.